

OBSAH

KNIHA JEDENÁCTÁ

Husitství pod králem Václavem. R. 1403—1419

Článek 1.

Počátky nepokojů církevních v Čechách. R. 1403 . . . 7

Význam dějin nových. Vznik a příčiny roztržek církevních. Valdenští a mnichové žebraví. Kacířství ve starých Čechách. Třenice mezi kněžstvem světským a mnichy žebravými. Arcibiskup Arnošt z Pardubic a císař Karel IV. Předchůdcové reformace v Čechách: Konrád Waldhauser, Milič z Kroměříže, Matěj z Janova. Počátky utrakvismu. Retraktace Matěje z Janova. Universita pražská a české školy. Třenice národní a Tóma Štítný. Učení Wiklefovo a jeho uvedení do Čech. M. Jan Hus a Jeroným Pražský. Zápověď učení Wiklefova na universitě pražské. Bonifác IX. a porušený stav církve.

Článek 2.

Třetí kralování Václavovo. Pokrok sporu církevního. R. 1403—1409 . . . 42

Krále Václava nové panování; válka s králem Zikmundem; mocné prostředky pro pokoj domácí; opětné dobývání hodnosti v královské říši. Rozepře mezi králem a papežem Řehořem XII. Prospěch wiklefismu v Čechách. M. Jan Hus kazatelem v Betlémě. Schisma i neutrálnost; oba papežové od kardinálů opuštění. Nové odpory proti wiklefismu v Čechách. Král Václav, sbor kardinálů a pražská universita. Spor o tři hlasy. Mikuláš z Lobkovic. Vystěhování se profesorů a studentů německých z Prahy.

Článek 3.

Vzdělání a rozšíření nauky Husovy. R. 1409—1414 . . . 62

Král Václav a koncil pisanský. Trojice papežů. Odpor duchovenstva českého. Bula Alexandra V. Wiklefovy knihy spáleny v Praze. M. Hus pohnán před papeže. Trojice králů římských. Smrt Joštova i nápad Moravy. Smíření mezi Václavem a Zikmundem. Narovnání mezi arcibiskupem pražským a M. Husem. Bouře pražské pro odpustky. Hus a Štěpán Páleč. Hus v klatbě papežově, musí opustiti Prahu. Arcibiskupové

Albík a Konrád. Synoda pražská. Katoličtí profesori vypovězeni z Čech. Hus na venkově. Jeho zásluhy o řeč a literaturu českou. Cesty M. Jeronýma Pražského. Poměry mezi Čechami a Polskem. Rozepsání sboru kostnického. Hus uvoluje se jíti tam.

Článek 4.

M. Jan Hus a sbor kostnický. R. 1414—1415 94

Sbor a jeho účely; zásluhy krále Zikmunda při něm. Husovy přípravy a jízda do Kostnice; jeho tam protivníci a uvěznění. Papež Jan XXIII. Krále Zikmunda první výstup v Kostnici. Pře Husova. Počátek rozdávání pod obojí v Čechách. Jan XXIII. utíká z Kostnice. M. Jeroným Pražský v okovech tam přiveden. Přímluvy za Husa i trojí jeho slyšení. Krále Zikmunda soud o něm. Sbor zapovídá přijímání pod obojí způsobou. Neprospěšné naléhání na Husa, aby odvolal. Odsouzení a upálení jeho.

Článek 5.

Poslední léta panování krále Václava. R. 1415—1419 . . . 125

Různění se stran náboženských v Čechách a krále Václava obojetnost. Valný sněm v Praze; pohrůžčivé psaní ke sboru kostnickému. Dvě panské jednoty: husitská a katolická. Dlouhý interdict v Praze. M. Jeronýma Pražského odvolání a zpětění, poslední výslechy a upálení v Kostnici. Následky toho v Čechách. Další přísnosti od sboru. Počátek dvojení se husitů v kališníky a Táborny. Pražská universita a přijímání pod obojí. Papež Martin V. a reformy církevní. Konec sboru kostnického. Mistr Jakoubek a další rozvoj husitství. Nejisté chování se krále Václava; konečně se odhodlal proti husitství. Počátek rozbíjení v zemi. Mikuláš z Husi a Jan Žižka z Trocnova, náčelníci lidu. Hromady na hoře Tábor. Smetání konšelů novoměstských. Smrt krále Václava. Úvahy závěrečné.

KNIHA DVANÁCTÁ

Války husitské od r. 1419—1431

Článek 1.

Úvody válek husitských. Od polovice srpna 1419 do polovice května 1420 165

Povšechné úvahy o bojích husitských a národu českém té doby. Bouře pražské po smrti krále Václava. Král Zikmund. Královna Žofie, vladařka česká. Sněm zemský. Strany v ná-

rodu a náčelníci jejich. Další hromady čili tábory v Čechách. Vojenská studia. První počátky války. Útok na Malou Stranu. Reakce Kutnohorských. Sněm brněnský. Blouznivost i bojovnost Táborů. Založení města Tábora. Král Zikmund na sněmu říšském ve Vratislavi. Šíření se vzpoury v Čechách. Boření klášterů a kostelů. Čeňka Vartenberského zrádné kolotání se. Marná vyjednávání.

Článek 2.

První výprava křižácká v Čechách. Od polovice května do počátku listopadu 1420 209

Zikmund v Čechách. Smysly husitské kromě Čech. Přípravy k boji. Žižka do Prahy, Benešov, bitva u Poříčí. Klášter Postoloprty. Táboři v Praze. Příběh litoměřický. Ztráta Slaného i Loun. Ochránění Tábora. Dobytí Králové Hradce. Dobývání hradu pražského. Veliké vojsko křižácké a obležení Prahy. Legát papežský. Bitva na Žižkově. Čtyři artikule pražské. Marná rokování, rozmluvy na Malé Straně. Zikmund korunován. Zástavy klenotů i statků královských a kostelních. Táboři opustili Prahu. Jednání s králem polským. Obležení a bitva u Vyšehradu. Rozjaření citu národního.

Článek 3.

Rozdíly stran husitských a druhá výprava křižácká v Čechách. R. 1420 listopad do 1421 říjen 242

Husité svobodní nepodléhají než autoritě Písma svatého a čtyř článků pražských. Přehled stran husitských. Chiliastické blouznění a zásady komunistické i socialistické. Táboři výstřední a pikhanti; kněží Martínek Húska i Petr Kániš; Adamníci. Táboři střední a jejich rozdvojení se s Táboři mírnými. Žižka a Sirotci. Obce polní a domácí; počátky stálých vojsk. Bratři orebští, aristokracie, demokracie a bratři střední. Pražané a kališníci. Spojení kněze Jana Pražského s Žižkou. Nebezpečí svobody v Čechách. Náčelnictví města Prahy a spory mezi Pražany a Táboři; hádání v domě Zmrzlíkově. Smrt Mikuláše z Husi. Žižka v jižních Čechách; Prachatice a Příběnice. Chotěboř, Kladruby, Švamberk a Plzeň. Dobývání země od husitů, Chomutov, Beroun, Český Brod, Kutná Hora; jednání s Moravany, Jaroměř. Čeněk z Vartenberka. Arcibiskup Konrád přistoupil k husitům. Hrad pražský a Litoměřice. Sněm valný v Čáslavi. Sbor kněžský v Praze. Druhá výprava křižácká: kardinál Branda i sněm ve Vesali. Slezáci v Čechách; porážka u Mostu. Křižáci u Chebu i Žatce a útěk jejich.

Článek 4.

Nové rozbroje a třetí výprava křižácká. Od r. 1421 říjen
do 1424 říjen 304

Slovanské hnutí duchů a Vitold, požádaný král český. Různice pražské. Zikmund vyjednává s Vladislavem Polským i Albrechtem Rakouským. Zrada ratibořská. Zikmund na sněmu brněnském. Žižka v Plzeňsku; vjezd jeho do Prahy. Zikmund na Kutné Hoře; útěk jeho a porážka u Německého Brodu. Záviše Černý. Převrat v Praze; usmrcení kněze Jana i následky toho. Flutky. Zikmund Korybut, správce zemský, uznán od Žižky. Obležení hradu Karlštejna. Sněm říšský v Norimberce a třetí výprava křižácká. Táboři z Prahy vypuzeni a příměří u Karlštejna. Korybut odvolán z Čech a sjezd u Šramovic. Přípravy proti Čechům opět zmařené. Války domácí v Čechách; bitva u Hořic; obležení Křížence, smíření u Konopiště. Vojsko české v Moravě; Kroměříž. Bitva u Hradce Králové; obležení Čáslavě; Žižka v Moravě a v Uhřích. Sněm svatohavelský v Praze. Albrecht, markrabě moravský. Sienský sbor církevní. Žižkův krvavý rok: bitva u Malešova; Žižka v Plzeňsku. Nesvornost mezi nepřáteli. Korybut po druhé v Praze. Žižka u Libně; smíření na Špitálském poli. Smrt Žižkova; úvahy o něm; jeho umění válečné.

Článek 5.

Jalová vyjednávání. R. 1424 říjen do 1427 duben 361

Známka doby této. Úmluvy ve Zdicích. Hádání v Praze. Vojsko české v Moravě. Dělení se Táborů a Sirotků, konec Orebitů. Příběh radkovský. Výboje Táborů i Sirotků v Čechách. Klášter Třebíč. Dobyťí Rece. Nová sněmování. Snešení sjezdu tábořského na Písku. Kontrasty. Kněz Prokop Holý a Jakub z Vřesovic. Sněm norimberský. Vítězství u Ústí nad Labem. Obležení Mostu a Poděbrad; obhájení Břeclavi. Oldřich z Rosenberka. Rozdvojení mezi kališníky; M. Příbram a M. Petr Anglický. Tajné Korybutovo jednání s papežem. M. Jan Rokycana. Bouře v Praze; kníže Korybut jat a dán do vězení.

Článek 6.

Prokop Veliký. Přejít k ofenzivě. Čtvrtá výprava křižácká. R. 1427 duben do 1430 únor 389

Známka nové doby. Vítězné vpády do Rakous i do Slezska. Červená Hora i Žleby. Kardinál Jindřich Anglický, legát proti Čechům. Sněm říšský ve Frankfutu. Čtvrtá kruciáta v Čechách, obležení Stříbra, útěk Němců a dobytí Tachova. Příměří u Plzně. Vpád Koldštejnského a Smiřického do Prahy; Korybut ze země vyveden. Dobývání Kolína. Nový sněm ve

Frankfurtě; všeobecná daň „na husity“. Hádání na hradě Žebráce. Jízda do Uher a po Slezsku; opěté vpády do Rakous i do Bavor. Nečinnost v Němcích. Bechyně i Lichtenburk; boje u Chrastavy a v Kladsku. Sjezd krále Zikmunda s Prokopem Velikým v Prešpurku. Sněm veliký v Praze. Panna Orleánská. Rozbroje mezi Starým a Novým městem pražským. Nové hádání mezi M. Příbramem a Petrem Anglickým. Veliké jízdy do Lužice, do Míšně, do Foitlandu, do Frank a do Bavor.

Článek 7.

Rozhodnutí. Pátá i poslední kruciáta proti husitům.

R. 1430—1431 září 424

Rostoucí nesnáze a nebezpečí husitismu. Martin V. a král polský. Sněm prešpurský. Jízdy české ve Slezsku a v Uhřích; boje v Moravě i v Čechách. Nové příznění se Čechů a Poláků; hádání v Krakově. Svolání sboru basilejského; kardinál Julian Cesarini. Smrt Martina V.; Eugenius IV., nový papež. Sněm říšský v Norimberce. Počátky sboru basilejského. Sněmy v Čechách; nová vláda zemská; hádání v Praze. Sjezd chebský. Manifest kardinála Juliana; české odpovědi. Zpozdilost výpravy říšské. Prokop Veliký v Plzeňsku. Poslední marné vyjednávání a ustoupení Čechů. Albrecht Rakouský v Moravě. Kardinál a knížata vtrhli do Čech. Veliký den u Domažlic. Úplné vítězství české.

KNIHA TŘINÁCTÁ

Čechy a sbor basilejský. Zikmund a Albrecht. Od r. 1431 do 1439.

Článek 1.

Jednání přípravná. R. 1431 září — 1432 prosinec . . . 455

Důraz husitských vítězství v dějinstvu; nesvornost česká. Kněz Prokop Veliký a kardinál Julian. První psaní sboru basilejského k Čechům. Zikmund v Itálii. Porážky u Býdova i v Uhřích. List tábořský k Němcům. Kolotání se Sirotků. Sněm v Praze. Eugen IV. usiluje o rozvedení sboru basilejského. Psaní kardinála Juliana k papeži. Jednání sjezdu chebského. Druhé psaní sboru k Čechům. Nové jízdy husitské v Braniborsku a ve Slezsku; vzetí Trnavy. Smlouva mezi Čechy a Poláky. Veliká povodeň v Praze. Sněm na Kutné Hoře; volení poslové ke sboru. Mikuláš Humpolecký a Jan Žatecký na přezvědech v Basileji. Nové potrčky s Rakušany.

Článek 2.

Čechové v Basileji. R. 1432—1433 duben 487

Přípravy u sboru činěné. Poslové čeští; příchod jejich do Basileje a uvítání. Nesnáze o služby boží. První veřejné slyšení. Kardinál Julian a kněz Prokop. Počátek disputací. Rokycana, Biskupec, Oldřich Znojemský, Payne. 28 článků. Jan Stojkovic a bouře jím vzbuzené; Karlier, Kalteisen a Palomar. Rokycanova replika. Prostředkování knížete Viléma. Mikuláš z Kusy. Zjednání užšího výboru. Další repliky. Kněz Prokop o mnišstvu. Poslové sboru do Čech. Poselství burgundské. Loučení se od sboru; řeči Rokycanova, Prokopova i Juliano-va. Srdečnosti a závazky. Příjezd poslů obojích do Prahy.

Článek 3.

První námluvy pražské; porážka Táborů. R. 1433 duben
do 1434 červen 512

Poměry k Polsku; Čechové v Uhřích. Zikmund císař, prostředek mezi papežem a sborem. První poselství basilejské v Praze. Prokop Veliký o válkách; legátové a šlechta česká. Žádosti české u sboru. Obležení Plzně; porážka v Bavořích; Prokop opouští vojsko. Jízda sirotčí až k moři. Druhé poselství basilejské v Praze; první kompaktáty pražské. Rozstrk mezi stranami. Menhart z Hradce a šlechta; Aleš Vřešťovský z Řísenburka, správce zemský. Neshoda se sborem, Martin Lupáč zase v Basileji. Plzeň chráněna od koncilu i od šlechty. Jednota panská proti rotám polním. Prokop Veliký zase velitelem. Nové Město pražské dobyto; Plzeň osvobozena. Další strojení se k válce. Bitva u Lipan; smrt obou Prokopů a konec rot polních. Čapek na Kolíně; námluvy.

Článek 4.

Kompaktáty. R. 1434 červen — 1436 srpen 545

Proměna ve stavu věcí; M. Jan Rokycana. Sněm svatojanský; sbor svatojakubský. Jednání na sjezdu řezenském. Sněm svatohavelský v Praze a žádosti podané do Chebu. Porady tábor-ské; postupování zámek a měst zahraničních; Ostromec a Kolín. Prokopa Plzeňského psaní veřejné. Žádosti sněmu svatovalentinského. Noví legátové a jednání na sjezdu brněn-ském. Věci polské a smrt Korybutova. Sněm o sv. Matouši; Rokycana volen na arcibiskupství. Rozbroje domácí. Sjezd v Uherském Bělehradě. Sněm jihlavský. Konečně stvrzení a slavné ohlášení kompaktát. Zikmund přijat za krále.

Článek 5.

Zikmund. R. 1436 srpen — 1437 prosinec 578

Vítězení reakce. Slavný vjezd císařův do Prahy; obsazení úra-
dů městských i zemských. Filibert a Rokycana. Smíření Tá-

borů s císařem; odpor v Hradci Králové. Obnova řádů kostelních v Praze. Sněm pražský; spor o sedání v lavicích; osazení soudu zemského; Kutná Hora obnovena; veliká berně a následky její; korunování císařovny Barbory. Hradec se poddal. Ratifikace kompaktát; mnichové zase v Praze; den svátosti. Rokycana pronásledován, opouští Prahu. Sněm pražský a chebský. Spory mezi sborem basilejským a papežem Eugeniem IV. Marné jednání poslů českých v Basileji. Roháč na Sioně dobyt a oběšen. Nové nepokoje v zemi. Zikmund nemocen opouští Čechy. Smrt jeho ve Znojmě. Obraz jeho osobnosti.

Článek 6.

Albrecht. R. 1437 prosinec — 1439 říjen 611